

Andmekaitse nõukogu arvamus (art 64)

Arvamus nr 6/2018,
milles käsitletakse Eesti pädeva järelevalveasutuse esialgset loetelu
isikuandmete töötlemise toimingutest,
mille suhtes kohaldatakse andmekaitsealase mõjuhinnangu nõuet
(isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 35 lõige 4)

Vastu võetud 25. septembril 2018

Sisukord

1. Asjaolude kokkuvõte.....	4
2. Hinnang.....	5
2.1 Andmekaitseenõukogu üldised tähelepanekud seoses esitatud loeteluga.....	5
2.2 Järjepidevuse mehhanismi kohaldamine esialgse loetelu suhtes	6
2.3 Esialgse loetelu analüüs	6
Loetelu soovituslikkus.....	6
Viide suunistele.....	6
Biomeetrilised andmed.....	6
Geneetilised andmed.....	7
Mõiste „ulatuslik“	7
Töötajate jälgimine	7
3. Järeldused/soovitused	7
4. Lõppmärkused	8

Euroopa Andmekaitseenõukogu,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määruse (EL) 2016/679 (füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta) (edaspidi „määrus“) artiklit 63, artikli 64 lõike 1 punkti a ja lõikeid 3–8 ning artikli 35 lõikeid 1, 3, 4 ja 6,

võttes arvesse EMP lepingut, mida on muudetud EMP ühiskomitee 6. juuli 2018. aasta otsusega nr 154/2018, eriti selle XI lisa ja protokoll nr 37,

võttes arvesse oma 25. mail 2018 vastu võetud kodukorra artikleid 10 ja 22

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Andmekaitseenõukogu (edaspidi „andmekaitseenõukogu“) põhiülesanne on tagada isikuandmete kaitse üldmääruse (EL) 2016/679 (edaspidi „määrus“) järjepidev kohaldamine kogu Euroopa Majanduspiirkonnas. Kooskõlas määruse artikli 64 lõikega 1 peab andmekaitseenõukogu esitama arvamuse, kui järelevalveasutus kavatseb vastu võtta loetelu isikuandmete töötlemise toimingutest, mille suhtes kohaldatakse määruse artikli 35 lõike 4 kohast andmekaitsealase mõjuhindangu nõuet. Käesoleva arvamuse eesmärk on saavutada ühtlustatud lähenemisviis sellisele isikuandmete töötlemisele, mis on piiriülene või mis võib mõjutada isikuandmete või füüsiliste isikute vaba liikumist Euroopa Liidus. Ehkki määrusega ei kehtestata ühtset loetelu, edendab see järjepidevust. Andmekaitseenõukogu püüab saavutada seda eesmärki oma arvamuste kaudu sellega, et ta palub järelevalveasutustel esiteks hõlmata oma loeteluga teatavat liiki töötlemistoimingud, teiseks kõrvaldada mõned kriteeriumid, mis andmekaitseenõukogu meelest ei kujuta endast ilmingimata suurt ohtu andmesubjektidele, ning lõpetuseks kasutada mõnda kriteeriumi ühtlustatud viisil.

(2) Määruse artikli 35 lõigete 4 ja 6 kohaselt peavad pädevad järelevalveasutused koostama loetelu isikuandmete töötlemise toimingute liikidest, mille suhtes kohaldatakse nõuet teha andmekaitsealane mõjuhindang. Nad kohaldavad järjepidevuse mehhanismi, kui sellised loetelud hõlmavad isikuandmete töötlemise toiminguid, mis on seotud kaupade või teenuste pakkumisega andmesubjektidele või andmesubjektide käitumise jälgimisega mitmes liikmesriigis, või toiminguid, mis võivad oluliselt mõjutada isikuandmete vaba liikumist liidus.

(3) Ehkki pädevate järelevalveasutuste koostatavate esialgsete loetelude suhtes kohaldatakse järjepidevuse mehhanismi, ei tähenda see, et need loetelud peavad olema identsed. Pädevatele järelevalveasutustele on jäetud riikliku või piirkondliku konteksti arvesse võtmiseks kaalutlusruum ning nad peaksid arvestama oma kohalike õigusaktidega. Andmekaitseenõukogu hinnangu/arvamuse eesmärk ei ole saavutada ühtne ELi loetelu, vaid pigem vältida märkimisväärsed ebajärjepidevust, mis võib mõjutada andmesubjektide võrdset kaitset.

(4) Vastutav töötleja on määruse artikli 35 lõike 1 alusel kohustatud tegema andmekaitsealase mõjuhinna vaid siis, kui töötlemise tulemusena „tekib tõenäoliselt füüsiliste isikute õigustele ja vabadustele suur oht“. Määruse artikli 35 lõikes 3 on kirjeldatud, mille tulemusel tekib tõenäoliselt suur oht. Esitatud loetelu ei ole täielik. Artikli 29 tööühm on selgitanud oma andmekaitsealast mõjuhinna käsitlevates suunistes,¹ mille andmekaitsekoostöö on kinnitanud,² kriteeriume, mis aitavad kindlaks teha, millal kohaldatakse isikuandmete töötlemise toimingute suhtes andmekaitsealase mõjuhinna nõuet. Artikli 29 tööühma antud suunistes WP 248 on öeldud, et enamikul juhtudel võib vastutav töötleja leida, et andmekaitsealane mõjuhinna oleks vaja teha selliseks isikuandmete töötlemiseks, mille puhul on täidetud kaks kriteeriumi, ent vastutav töötleja võib mõnel juhul leida, et andmekaitsealast mõjuhinna on vaja isikuandmete töötlemiseks, mille puhul on täidetud vaid üks nendest kriteeriumidest.

(5) Pädevate järelevalveasutuste esitatavad loetelud toetavad sama eesmärki teha kindlaks isikuandmete töötlemise toimingud, mille tulemusena tekib tõenäoliselt suur oht ja mille puhul tuleb seega teha andmekaitsealane mõjuhinna. Hinnates seda, kas pädevate järelevalveasutuste koostatud esialgsed loetelud mõjutavad määruse järjepidevat kohaldamist, tuleks kohaldada artikli 29 tööühma suunistes välja töötatud kriteeriume.

(6) Oma esialgsed loetelud on esitanud andmekaitsekoostööle 22 pädevat järelevalveasutust. Nende loetelude üldine hindamine toetab eesmärki tagada määruse järjepidev kohaldamine, ehkki küsimus muutub üha keerulisemaks.

(7) Andmekaitsekoostöö arvamused võetakse vastu kooskõlas määruse artikli 64 lõikega 3 koostöös andmekaitsekoostöö kodukorra artikli 10 lõikega 2 kaheksa nädala jooksul alates esimesest tööpäevast, mis järgneb päevale, mil eesistuja ja pädev järelevalveasutus otsustasid, et toimik on täielik. Eesistuja otsusel võib pikendada seda ajavahemikku kuue nädala võrra, võttes arvesse küsimuse keerukust,

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISE ARVAMUSE:

I. Asjaolude kokkuvõte

Andmekaitse Inspektsioon (edaspidi „Eesti järelevalveasutus“) on esitanud andmekaitsekoostööle oma esialgsed loetelud. Otsus toimiku täielikkuse kohta tehti 20. juunil 2018. Ajavahemikku, mille jooksul arvamused tuleb vastu võtta, on pikendatud 25. septembrini, võttes arvesse küsimuse keerukust ning arvestades, et samal ajal esitasid esialgsed loetelud 22 pädevat järelevalveasutust ja seega tekkis vajadus üldise hindamise järele.

¹ Artikli 29 tööühma suunistes, mis käsitlevad andmekaitsealast mõjuhinna ja selle kindlaksmääramist, kas isikuandmete töötlemise tulemusena „tekib tõenäoliselt suur oht“ vastavalt määrusele (EL) 2016/679 (WP 248 rev.1).

² Euroopa Andmekaitsekoostöö kinnitus nr 1/2018.

2. Hinnang

2.1 Andmekaitseenõukogu üldised tähelepanekud seoses esitatud loeteluga

Iga andmekaitseenõukogule esitatud loetelu on tõlgendatud kõikidel juhtudel ülimuslikuks peetava artikli 35 lõike 1 täpsustusena. Seega ei saa ükski loetelu olla täielik. Kuna Eesti järelevalveasutuse esitatud loetelus ei ole seda sõnaselgelt öeldud, soovib andmekaitseenõukogu, et see selgitus lisataks loetelu sisaldavasse dokumenti.

Andmekaitseenõukogu on kooskõlas määruse artikli 35 lõikega 10 arvamusel, et kui andmekaitsealast mõju on õigusliku aluse vastuvõtmisel tehtud üldise mõjuhinnangu raames juba hinnatud, siis kohustust teha määruse artikli 35 lõigete 1–7 alusel andmekaitsealane mõjuhinnang ei kohaldata, välja arvatud juhul, kui liikmesriik peab seda vajalikuks.

Peale selle, kui andmekaitseenõukogu nõuab teatud liiki töötlemistoimingute puhul andmekaitsealast mõjuhinnangut ja riigi õiguses juba nõutakse samaväärset meetet, peab Eesti järelevalveasutus lisama viite sellele meetmele.

Käesolev arvamus ei hõlma Eesti järelevalveasutuse esitatud loetelukandeid, mille puhul leiti, et need jäävad väljapoole määruse artikli 35 lõike 6 kohaldamisala. Tegemist on kannetega, mis ei ole seotud „kaupade või teenuste pakkumisega andmesubjektidele“ ega „andmesubjektide käitumise jälgimisega“ mitmes liikmesriigis. Lisaks ei ole nende puhul tõenäoline, et nad „võivad oluliselt mõjutada isikuandmete vaba liikumist liidus“. See kehtib eelkõige kannete puhul, mis on seotud siseriiklike õigusaktidega, ja iseäranis siis, kui neis õigusaktides on sätestatud kohustus teha andmekaitsealane mõjuhinnang. Lisaks leiti, et kõik isikuandmete töötlemise toimingud, mis on seotud õiguskaitsega, jäävad väljapoole kohaldamisala, sest määrus neid ei hõlma.

Andmekaitseenõukogu on tähele pannud, et mitu järelevalveasutust on lisanud oma loetellu mõne isikuandmete töötlemise toimingu liigi, mis on tingimata kohalik töötlemistoiming. Kuna määruse artikli 35 lõige 6 hõlmab vaid piiriülest töötlemist ja töötlemist, mis võib mõjutada isikuandmete ja andmesubjektide vaba liikumist, andmekaitseenõukogu neid kohalikke töötlemistoiminguid ei kommenteerinud.

Arvamuse eesmärk on määratleda isikuandmete töötlemise toimingud, mida on nimetatud järelevalveasutuste loeteludes korduvalt.

See tähendab, et piiratud arvu töötlemistoimingute liikide puhul, mis määratletakse ühtlustatud viisil, hakkavad kõik järelevalveasutused nõudma andmekaitsealase mõjuhinnangu tegemist ja andmekaitseenõukogu soovib järelevalveasutustel oma loetelusid vastavalt muuta, et tagada järjepidevus.

Kui andmekaitsealase mõjuhinnangu nõudega hõlmatud toimingute kohta tehtud loetelukandeid ei ole käesolevas arvamuses käsitletud, tähendab see seda, et andmekaitseenõukogu ei palu Eesti järelevalveasutusel võtta lisameetmeid.

Lõpetuseks tuleb andmekaitseõukogu meelde, et vastutavatele ja volitatud töötlejatele on väga oluline läbipaistvus. Loetelu kannete selgemaks muutmist silmas pidades leiab andmekaitseõukogu, et seda läbipaistvust võib suurendada see, kui loetelus osutatakse iga isikuandmete töötlemise toimingu liigi puhul selgelt suunistes sätestatud kriteeriumidele. Seepärast tuleks andmekaitseõukogu meelest lisada selgitus selle kohta, milliseid kriteeriume on Eesti järelevalveasutus oma loetelu koostamisel arvesse võtnud.

2.2 Järjepidevuse mehhanismi kohaldamine esialgse loetelu suhtes

Eesti järelevalveasutuse esitatud esialgne loetelu hõlmab isikuandmete töötlemise toiminguid, mis on seotud kaupade või teenuste pakkumisega andmesubjektidele või andmesubjektide käitumise jälgimisega mitmes liikmesriigis ja/või mis võivad oluliselt mõjutada isikuandmete vaba liikumist liidus peamiselt seetõttu, et toimingud ei piirdu asjaomase riigi andmesubjektidega.

2.3 Esialgse loetelu analüüs

Võttes arvesse, et:

- a. määruse artikli 35 lõike 1 alusel nõutakse andmekaitsealast mõjuhinnangut vaid juhul, kui isikuandmete töötlemise toimingu tulemusena tekib tõenäoliselt füüsiliste isikute õigustele ja vabadustele suur oht, ning
- b. määruse artikli 35 lõikega 3 on ette nähtud mittetäieliku loetelu koostamine isikuandmete töötlemise toimingutest, mille puhul on vajalik andmekaitsealane mõjuhinnang,

leiab andmekaitseõukogu järgmist.

LOETELU SOOVITUSLIKKUS

Kuna Eesti järelevalveasutuse esitatud loetelus ei ole sõnaselgelt öeldud, et loetelu on mittetäielik, soovib andmekaitseõukogu, et see selgitus lisataks loetelu sisaldavasse dokumenti.

VIIDE SUUNISTELE

Andmekaitseõukogu on arvamusel, et artikli 29 tööühma suunistes WP 248 tehtud analüüs on üks põhielemente järjepidevuse tagamisel kogu liidus. Seepärast soovib andmekaitseõukogu, et järelevalveasutused lisaksid loetelu sisaldavasse dokumenti märkuse, milles selgitatakse, et loetelu põhineb kõnealustel suunistel ning täiendab ja täpsustab neid.

Kuna Eesti järelevalveasutuse dokument sellist märkust ei sisalda, soovib andmekaitseõukogu Eesti järelevalveasutusel oma dokumenti vastavalt muuta.

BIOMEETRILISED ANDMED

Loetelus, mille Eesti järelevalveasutus esitas andmekaitseõukogu arvamuse saamiseks, ei nõuta füüsilise isiku kordumatu tuvastamise eesmärgil biomeetriliste andmete töötlemiseks andmekaitsealase mõjuhinnangu tegemist. Sellega seoses soovib andmekaitseõukogu, et Eesti järelevalveasutus oma loetelu vastavalt muudaks, lisades sellesse sõnaselgelt

biomeetriliste andmete töötlemise füüsilise isiku kordumatu tuvastamise eesmärgil koos vähemalt ühe muu kriteeriumiga, ilma et see piiraks määruse artikli 35 lõike 3 kohaldamist.

GENEETILISED ANDMED

Loetelus, mille Eesti järelevalveasutus esitas andmekaitseõukogu arvamuse saamiseks, ei nõuta geneetiliste andmete töötlemiseks andmekaitsealase mõjuhinnangu tegemist. Andmekaitseõukogu leiab, et geneetiliste andmete töötlemisega iseenesest ei kaasne tingimata suure ohu tõenäosus. Ent kui täidetud on ka vähemalt üks muu kriteerium, tuleb geneetiliste andmete töötlemiseks teha andmekaitsealane mõjuhinnang. Sellega seoses soovib andmekaitseõukogu, et Eesti järelevalveasutus oma loetelu vastavalt muudaks, lisades sellesse sõnaselgelt geneetiliste andmete töötlemise koos vähemalt ühe muu kriteeriumiga, ilma et see piiraks määruse artikli 35 lõike 3 kohaldamist.

MÕISTE „ULATUSLIK“

Määruses ei ole täpselt määratletud, mida mõeldakse „ulatusliku“ all. Artikli 29 tööühma suunistes andmekaitseametnike kohta ja suunistes andmekaitsealase mõjuhinnangu kohta, mille andmekaitseõukogu on heaks kiitnud, soovitatakse selle kindlaksmääramisel, kas töötlemine on ulatuslik, arvesse võtta mitut konkreetset tegurit.

Andmekaitseõukogu leiab, et need tegurid on piisavad hindamiseks, kas isikuandmeid töödeldakse ulatuslikult. Seepärast soovib andmekaitseõukogu, et Eesti järelevalveasutus oma loetelu vastavalt muudaks, kustutades sellest konkreetseid näitajad ja lisades viite eespool nimetatud mõiste „ulatuslik“ määratlustele.

TÖÖTAJATE JÄLGIMINE

Andmekaitseõukogu on arvamusel, et töötajate jälgimisel saadud andmete töötlemisel, mille puhul on täidetud suunistes sätestatud haavatavate andmesubjektide ja süstemaatilise jälgimise kriteerium, võib tulenevalt töötlemise eripärast olla vajalik andmekaitsealane mõjuhinnang. Kuna loetelus, mille Eesti järelevalveasutus esitas andmekaitseõukogu arvamuse saamiseks, on juba ette nähtud, et seda liiki töötlemistoimingute puhul tuleb teha andmekaitsealane mõjuhinnang, andmekaitseõukogu vaid soovib sõnaselgelt viidata neile kahele artikli 29 tööühma suunistes WP 248 sätestatud kriteeriumile. Lisaks leiab andmekaitseõukogu, et töötaja andmete süstemaatilise töötlemise mõiste määratlemisel on asjakohane artikli 29 tööühma arvamus WP 249.

3. Järeldused/soovitused

Eesti järelevalveasutuse esialgne loetelu võib kaasa tuua andmekaitsealase mõjuhinnangu nõude ebajärjepideva kohaldamise. Teha tuleb järgmised muudatused.

-) Seoses loetelu soovituslikkusega soovib andmekaitseõukogu, et loetelu sisaldavasse dokumenti lisataks selgitus, milles osutatakse loetelu mittetäielikkusele.
-) Seoses viitega suunistele soovib andmekaitseõukogu, et Eesti järelevalveasutus oma dokumenti vastavalt muudaks.

-) Seoses biomeetriliste andmetega soovib andmekaitseenõukogu, et Eesti järelevalveasutus oma loetelu vastavalt muudaks, lisades sellesse sõnaselgelt biomeetriliste andmete töötlemise füüsilise isiku kordumatu tuvastamise eesmärgil koos vähemalt ühe muu kriteeriumiga.
-) Seoses geneetiliste andmetega soovib andmekaitseenõukogu, et Eesti järelevalveasutus oma loetelu muudaks, lisades sellesse sõnaselgelt geneetiliste andmete töötlemise koos vähemalt ühe muu kriteeriumiga.
-) Seoses mõistega „ulatuslik“ soovib andmekaitseenõukogu, et Eesti järelevalveasutus oma loetelu muudaks, kustutades sellest konkreetseid näitajad ja lisades viite mõiste „ulatuslik“ määratlustele, mis on esitatud artikli 29 tööühma suunistes andmekaitseametniku kohta (WP 243) ja andmekaitsealase mõjuhinnangu kohta (WP 248).
-) Seoses töötajate jälgimisega soovib andmekaitseenõukogu vaid sõnaselgelt viidata kahele artikli 29 tööühma suunistes WP 248 sätestatud kriteeriumile.

4. Lõppmärkused

Käesolev arvamus on suunatud Andmekaitse Inspektsioonile (Eesti järelevalveasutus) ja see avalikustatakse kooskõlas määruse artikli 64 lõike 5 punktiga b.

Vastavalt määruse artikli 64 lõigetele 7 ja 8 annab järelevalveasutus kahe nädala jooksul pärast arvamuse saamist eesistujale elektroonilisel teel teada, kas ta jääb esialgse loetelu juurde või muudab seda. Sama ajavahemiku jooksul esitab järelevalveasutus muudetud esialgse loetelu või kui ta ei kavatse andmekaitseenõukogu arvamust arvesse võtta, põhjused, miks tal ei ole kavas arvamust tervikuna või osaliselt järgida.

Euroopa Andmekaitseenõukogu nimel

eesistuja

(Andrea Jelinek)